

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ในปัจจุบันธุรกิจเครื่องดื่มสมุนไพรนับว่าเป็นธุรกิจที่น่าสนใจ เพราะกำลังเป็นที่นิยมแพร่หลายของผู้บริโภคที่ใส่ใจในสุขภาพ และกระแสการบริโภคสินค้าธรรมชาติและสินค้าปลอดสารพิษ ผู้บริโภคยอมรับและมีความต้องการผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพิ่มมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากที่มีการใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรในธุรกิจต่างๆ ทั้งในลักษณะของอาหารเสริมสุขภาพ เครื่องสำอาง การนวดหรืออบตัว และเครื่องดื่มสมุนไพร และจากผลการสำรวจพฤติกรรมในการใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรของ ศูนย์วิจัยกสิกรไทย จากกลุ่มตัวอย่าง 3,294 คน พบว่าค่าใช้จ่ายในการซื้อผลิตภัณฑ์สมุนไพรในปี พ.ศ. 2548 มีมูลค่าประมาณ 48,000 ล้านบาท หากเทียบสัดส่วนประชากรในจังหวัดเชียงใหม่ 1,603,220 คน (บริการสารสนเทศเพื่อชาวเชียงใหม่, 2548) จะพบว่าสัดส่วนค่าใช้จ่ายในการซื้อผลิตภัณฑ์สมุนไพรของคนในจังหวัดเชียงใหม่อาจสูงถึง 1,282 ล้านบาท จึงนับได้ว่าผลิตภัณฑ์สมุนไพรเป็นผลิตภัณฑ์หนึ่งที่กำลังมาแรง ดังจะเห็นได้จากการที่ตลาดผลิตภัณฑ์สมุนไพรในประเทศขยายตัวปีละไม่ต่ำกว่าร้อยละ 20-30 เนื่องจากความนิยมในการบริโภคและใช้สมุนไพรไทยที่แพร่หลายนั่นเอง (ไทยนิวส์, 2550)

น้ำสำรองเป็นเครื่องดื่มสมุนไพรเพื่อสุขภาพอีกชนิดหนึ่งที่มีความน่าสนใจ โดยน้ำสำรองนั้นเป็นเครื่องดื่มสมุนไพรที่ทำมาจากลูกสำรอง ซึ่งเป็นพืชสมุนไพรไทยที่พบมากทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเฉพาะในจังหวัดจันทบุรี ระยะเวลาของ อดิเรก มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Scaphium macropodium Beaum.* น้ำสำรองมีสรรพคุณแก้ร้อนใน กระหายน้ำ อีกทั้งมีกากใยสูงจึงมีสรรพคุณช่วยระบบขับถ่าย และช่วยให้รู้สึกอิ่ม ทำให้หลายคนเลือกที่จะดื่มน้ำสำรองเพื่อลดความอ้วน นอกจากนี้ยังมีการนำวุ้นจากลูกสำรองมาฟอกสีเพื่อผลิตรังนกเทียมสำหรับส่งออกไปประเทศต่างๆ เช่น จีน และ ประเทศแถบตะวันออกกลางด้วย ทำให้ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับเครื่องเทศและสมุนไพรเหล่านี้เป็นธุรกิจที่สร้างรายได้สูง อีกทั้งยังเป็นธุรกิจที่ตลาดเปิดกว้างในการเข้ามาลงทุน และมีโอกาสเติบโตได้อีกมาก

จากงานวิจัยที่ศึกษาองค์ประกอบของสารต่างๆ ที่มีอยู่ในวุ้นของสารรองพบว่าส่วนใหญ่ประกอบด้วยคาร์โบไฮเดรต 62 เปอร์เซ็นต์ โปรตีน 8.4 เปอร์เซ็นต์ และ ไขมัน 8.3 เปอร์เซ็นต์ คาร์โบไฮเดรตที่ได้เป็นใยอาหาร (dietary fiber) ประเภทกัม (gum) ซึ่งละลายน้ำได้ ประกอบด้วยสารต่าง ๆ Arabinose, Galactose, Rhamnose, Mannose, Glucose และ Xylose ใยอาหารนี้แม้ร่างกายไม่สามารถดูดซึมได้แต่มีประโยชน์หลายอย่าง เช่น ช่วยลดความดัน ควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด ลดอัตราการเสี่ยงการเป็นโรคหัวใจและมะเร็งรวมทั้งช่วยลดระดับคอเลสเตอรอลในเลือดได้ด้วย โดยใยอาหารแบ่งได้ 2 ชนิด คือ 1. ใยอาหารที่ไม่ละลายน้ำ (water insoluble dietary fiber) เช่น เซลลูโลส (cellulose) เฮมิเซลลูโลส (hemicellulose) และลิกนิน (lignin) ซึ่งเป็นส่วนประกอบของผนังเซลล์พืช ร่างกายไม่สามารถย่อยและดูดซึมได้ เมื่อกินใยอาหารประเภทนี้เข้าไป จะช่วยเพิ่มปริมาณกากอาหาร หรือเพิ่มเนื้ออุจจาระ กระตุ้นลำไส้ใหญ่ให้บีบตัวเพื่อขับอุจจาระออกจากร่างกาย ทำให้ไม่ตกค้างอยู่ในร่างกายนาน ช่วยลดความเสี่ยงต่อการเป็นมะเร็งลำไส้ และริดสีดวงทวาร แหล่งของใยอาหารชนิดนี้ เช่น รำข้าว ถั่วบางชนิด ข้าวโพด เป็นต้น 2. ใยอาหารที่ละลายน้ำ (water soluble dietary fiber) เช่น กัม (gum) เพกทิน (pectin) และมิวซิเลจ (mucilage) ใยอาหารชนิดนี้แม้จะละลายน้ำได้ แต่จะไม่ถูกย่อยโดยเอนไซม์ในระบบทางเดินอาหาร ใยอาหารนี้เมื่อสัมผัสน้ำจะละลายเป็นสารข้นหนืด เคลือบผนังกระเพาะอาหารและลำไส้ ทำให้ช่วยลดการดูดซึมน้ำตาล และไขมัน จึงน่าจะเป็นที่มาที่ทำให้คนที่ทานลดน้ำหนักได้ อย่างไรก็ตาม หากกินติดต่อกันเป็นเวลานานอาจรบกวนการดูดซึมของสารอาหารอื่น ๆ ได้ อาหารกลุ่มนี้เช่น แป้งจากบุก เมล็ดเทียนเกล็ดหอย เมล็ดแมงลัก รวมทั้งผลตำรองด้วย (การแพทย์แผนไทย, 2549)

น้ำสำรองมีการจัดจำหน่ายหลายยี่ห้อ และหลายลักษณะด้วยกัน เช่น ยี่ห้อต้นตำรับ, เจ.เฮาส์ แกรนด์ฟอเรส, Kung Krabeau และน้ำสำรองคุณดริม เป็นต้น ซึ่งมีทั้งลักษณะที่เป็นบรรจุในแก้วพลาสติก ขวดพลาสติก และกระป๋อง

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อน้ำสำรองในอำเภอเมืองเชียงใหม่ โดยมุ่งหวังว่าการศึกษจะเป็นประโยชน์แก่ผู้จำหน่ายน้ำสำรองในอำเภอเมืองเชียงใหม่ เพื่อทราบถึงทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อน้ำสำรอง และใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจน้ำสำรอง สำหรับผู้ประกอบการหรือผู้สนใจในธุรกิจนี้ รวมถึงการปรับปรุงผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพ และปรับกลยุทธ์ทางการตลาด ตลอดจนการแก้ไขปัญหาต่างๆ เพื่อตอบสนองความพึงพอใจของผู้บริโภคได้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาทัศนคติของผู้บริโภคในอำเภอเมืองเชียงใหม่ที่มีต่อผลิตภัณฑ์น้ำสำรองและการบริโภคน้ำสำรอง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อน้ำสำรองในอำเภอเมืองเชียงใหม่
2. เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจนำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจน้ำสำรอง

นิยามศัพท์

ทัศนคติ หมายถึง ความรู้ความเข้าใจ ความพึงพอใจ และพฤติกรรมกรบริโภคน้ำสำรองของผู้บริโภคในอำเภอเมืองเชียงใหม่

น้ำสำรอง หมายถึง ผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มที่ได้รับการแปรรูปจากผลตากแห้งของลูกสำรองและนำมาบรรจุในบรรจุภัณฑ์ชนิดต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นแก้วพลาสติก ขวดพลาสติก และกระป๋องอะลูมิเนียมที่ถือได้ว่าเป็นน้ำสำรองทั้งสิ้น

ผู้บริโภค ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ หมายถึง ผู้บริโภคที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปที่รู้จักหรือบริโภคน้ำสำรองในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved